

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

RR.rs.070-chmiel /1/10 (299)

Warszawa, 20. stycznia 2010 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 21.01.2010

nr. 232 podpis.

S E K R E T
Biura Prasowego
Wpłynęło dn. 21.10.09
nr. 216
Kuciel
Marszałek

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Senatorski Fenix Marszałek

W związku z oświadczeniem Pana Senatora Lucjana Cichosza, przekazanym przy piśmie z dnia 22 grudnia 2009 r., znak: BPS/DSK-043-2244/09, w sprawie dramatycznej sytuacji na rynku chmielu wyjaśniam, co następuje.

Odnosząc się do zawartego w przedmiotowym oświadczeniu postulatu o przeprowadzenie skupu interwencyjnego na rynku chmielu, chciałbym poinformować, że przepisy w zakresie interwencji na rynkach rolnych są objęte regulacjami wspólnej organizacji rynków rolnych (rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007). Nie przewidują one prowadzenia skupu interwencyjnego chmielu. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dysponuje również instrumentami, które mogłyby wpływać na zwiększenie ilości skupowanych szyszek chmielowych, czy na poziom cen.

Przepisy przedmiotowego rozporządzenia stanowią ponadto, że mechanizmami wspólnej organizacji rynku chmielu jest certyfikacja chmielu i produktów chmielowych, rejonizacja upraw tego surowca oraz system wsparcia dla producentów chmielu.

W zakresie wsparcia produkcji chmielu polscy producenci, poza jednolitą płatnością obszarową, otrzymują również wsparcie w ramach krajowych

uzupełniających płatności bezpośrednich, realizowane w dwóch częściach: związanej i niezwiązanej z produkcją. Należy zaznaczyć, że polscy plantatorzy otrzymują płatności bezpośrednio na maksymalnym dopuszczonym Traktatem Akcesyjnym poziomie. Wraz z jednolitą płatnością obszarową stanowiły one odpowiednio: 55% w 2004 r., 60% w 2005 r., 65% w 2006 r., 70% w 2007 r., 80% w 2008 r. oraz w 2009 r. -90% wspólnotowej stawki płatności do chmielu w dniu 30 kwietnia 2004 r.

W ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zrealizowała płatności w wysokości odpowiednio: w 2004r. - 2.283.988 zł; w 2005 r. - 1.967.615 zł; w 2006 r. - 2.138.928 zł; w 2007 r. - 2.133.682 zł, w 2008 r.- 2.149.516 zł. W 2009 r. stawka jednolitej płatności obszarowej wynosiła 506,99 zł/ha. Ponadto w ramach krajowych uzupełniających płatności bezpośrednich za 2009 r. producent chmielu otrzymuje 507,54 zł/ha (płatność związana) i 831,56 zł/ha (płatność niezwiązana).

W bieżącym roku gospodarczym, tj. w okresie październik 2009 r. - styczeń 2010 r., obserwuje się ograniczony skup chmielu. Na dzień 11 grudnia 2009 r. wynosił on 720,4 ton i był o 820,7 ton (46,7%) mniejszy w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wg ostatnich danych WIJHARS na dzień 8 stycznia 2010r. skup chmielu wyniósł 946,2 t, co stanowi 47,9% masy chmielu certyfikowanego ze zbiorów 2009 r.

Ceny chmielu skupowanego w listopadzie na podstawie umów kontraktacyjnych wynosiły: 11-12 zł za kg chmielu odmian aromatycznych i 12-13 zł za kg chmielu odmian gorzkwowych, wobec średniej ceny w okresie październik 2008 r. - marzec 2009 r. wynoszącej 18,63 zł/kg chmielu aromatycznego i 20,61 zł/kg chmielu gorzkwowego. Analiza sytuacji rynkowej na świecie, w Unii Europejskiej i w Polsce raczej wskazuje, że ceny surowca nie wzrosną w najbliższym czasie. Według szacunku Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa średnia cena za surowiec chmielowy, która gwarantowałaby uzyskanie minimalnego dodatniego dochodu rolniczego netto powinna utrzymywać się na poziomie 14 zł/kg, przy czym równocześnie należy podkreślić, iż w statystykach Unii Europejskiej dotychczasowa średnia unijna cena kontraktowa za chmiel wynosi ok. 4 Euro za kg.

Należy zwrócić uwagę, że na aktualną sytuację na rynku chmielu oprócz rekordowych zbiorów chmielu w Europie w 2008 r., wynoszących ok. 57 tys. ton (o ok. 16% wyższe niż w 2007r.), miało również wpływ saldo obrotów z zagranicą granulatami i ekstraktami z chmielu. Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów,

od wstąpienia Polski do UE saldo obrotów z zagranicą jest dodatnie dla szyszek chmielowych, natomiast ujemne dla granulatów i ekstraktów z chmielu. Rekordowy eksport szyszek odnotowano w latach 2006 i 2007 (blisko 1300-1500 ton rocznie), w okresie występowania światowych niedoborów tego surowca. Natomiast w 2008 r. eksport spadł o 46,4 %, co można powiązać z pewną wstrzeźliwością firm skupowych, gdyż w 2007r. producenci chmielu masowo nie wywiązywali się z umów kontraktacji, sprzedając surowiec na wolnym rynku.

Należy jednakże zauważyć, że w okresie 11 miesięcy 2009 r., w porównaniu do analogicznego okresu 2008 r., znacząco wzrosły obroty ekstraktami z chmielu (zarówno import jak i eksport). Jednocześnie, zaobserwowano ponad dwukrotny wzrost eksportu szyszek chmielowych oraz spadek importu granulatów.

Aktualnie wiele browarów posiada zapasy magazynowe produktów chmielowych ze zbioru 2008 r. W sytuacji, kiedy produkcja piwa przeżywa stagnację, a nawet recesję, firmy te przesuwają w czasie ewentualne zakupy surowca na połowę 2010 r. Istotne jest, że decyzje o zakupach surowcowych do produkcji piwa w największych browarach na terenie Polski podejmowane są w centrach logistycznych globalnych korporacji, poza granicami naszego kraju.

Poprawa sytuacji na rynku chmielu wymaga podjęcia przez wszystkie podmioty działające w sektorze chmielarskim (związki producentów chmielu, grupy producentów chmielu, kupcy i przetwórcy oraz browary) działań w celu konsolidacji sektora chmielarskiego i piwowarskiego.

Takim mechanizmem stabilizującym rynek powinno być zawieranie wieloletnich umów kontraktacyjnych, których funkcją jest zagwarantowanie rolnikom ciągłości odbioru surowca, a przetwórcom możliwości zaplanowania odpowiedniej wielkości dostaw. Niestety w ostatnich latach występowały problemy z zawieraniem takich umów i niejednokrotnie zdarzały się przypadki łamania umów przez obydwie strony, co nie sprzyja budowaniu wzajemnego zaufania i współpracy.

Kolejnym działaniem stabilizującym powinno być wypracowanie przez plantatorów chmielu, przetwórców oraz browary wspólnej strategii produkcji (dobór odmian, powierzchnie i wymagania technologiczne uprawy, wytwarzanie produktów chmielowych itp.) opartej na systemie stabilnych kontraktów oraz na własnym, krajowym bezpieczeństwie surowcowym.

Sprawą o największym znaczeniu jest podejmowanie przez plantatorów chmielu działań w kierunku zrzeszania się, poprawiających ich pozycję negocjacyjną

w zakresie uzgadniania lepszych warunków w ramach umów kontraktacyjnych. Trudną sytuację plantatorów chmielu w znacznym stopniu komplikuje brak silnej reprezentacji/przedstawicielstwa do rozmów z kupcami, przetwórcami i w konsekwencji browarami. Na tym rynku działają tylko 3 grupy producentów chmielu zrzeszające ok. 100 plantatorów, na ogólną ich liczbę 1010.

Odnosząc się do punktu 2 oświadczenia, w sprawie możliwości zwiększenia dopłat obszarowych do upraw chmielu, pragnę poinformować, że stosowane w Unii Europejskiej (w tzw. „systemie standardowym”) płatności dla plantatorów chmielu zawsze miały charakter płatności wspólnotowych i były jednakowe we wszystkich państwach członkowskich UE-15, a więc również w Niemczech. Stawka płatności do chmielu w dniu 30 kwietnia 2004 r., a zatem w dniu, który jest brany pod uwagę przy określaniu wysokości płatności dla nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, takich jak Polska, wynosiła 480 EUR na hektar plantacji. Wysokość tej płatności nie uległa również zmianie w kolejnych latach. Zmieniał się jednakże sposób jej przyznawania. W latach 2007-2009 nastąpiło częściowe odłączenie od produkcji z możliwością pozostawienia do 25% w formie związanej, natomiast od 2010 r. całkowite włączenie tego wsparcia do systemu SPS (całość wsparcia wypłacana na bazie wielkości historycznych).

W Polsce płatności bezpośrednio są wprowadzane stopniowo, zgodnie z wynegocjowanym harmonogramem dochodzenia do pełnego poziomu płatności stosowanych w państwach UE-15 (zasada *phasing-in*), a więc w przypadku chmielu – do wspomnianych 480 EUR/ha. Jednocześnie z uwagi na przyjęcie przez Polskę uproszczonego systemu płatności bezpośrednich (SAPS), podjęto decyzję o zastosowaniu krajowych płatności bezpośrednich dla plantatorów chmielu. Należy zaznaczyć, że dzięki zastosowaniu płatności uzupełniających z budżetu krajowego, polscy plantatorzy od 2004 r. otrzymują płatności bezpośrednio na maksymalnym dopuszczonym Traktatem Akcesyjnym poziomie, a w 2010 r. poziom płatności dla tej grupy rolników (zgodnie z zasadą *phasing-in*) osiągnie poziom równy poziomowi wsparcia stosowanemu w krajach UE-15. Płatności te będą realizowane w formie jednolitej płatności obszarowej oraz historycznych krajowych płatności uzupełniających, tak jak ma to miejsce w krajach stosujących system SPS.

Biorąc pod uwagę powyższe informacje, należy uznać, że postulat zwiększenia poziomu płatności dla plantatorów chmielu nie jest możliwy do zrealizowania w świetle obowiązujących przepisów wspólnotowych. Rozwiązanie takie nie znajduje również

uzasadnienia ze względu na fakt, że w bieżącym roku poziom płatności do chmielu (wraz z jednolitą płatnością obszarową) może osiągnąć poziom płatności stosowanych w całej Unii Europejskiej, a więc również w Niemczech.

Odnosząc się natomiast do przedstawionej w punkcie 3 propozycji wprowadzenia dopłat za zaprzestanie produkcji należy zauważyć, że przepisy wspólnotowe regulujące kwestie przyznawania płatności bezpośrednich jak również regulujące funkcjonowanie rynku chmielu, nie przewidują możliwości stosowania takiego instrumentu. Instrument ten (opłaty za karczowanie plantacji) stosowany był w okresie, gdy w państwach członkowskich Unii Europejskiej stosujących system SPS obowiązywały płatności związane z produkcją chmielu. Takie rozwiązanie nie było zastosowane w Polsce z uwagi na przyjęty uproszczony system płatności (SAPS).

Podsumowując, chciałbym podkreślić, że resort rolnictwa wielokrotnie inicjował spotkania z udziałem przedstawicieli związków producentów chmielu, przetwórców oraz browarów, mające na celu omówienie problemów występujących na tym rynku i znalezienie rozwiązań korzystnych dla wszystkich stron, a także będące próbą konsolidacji podmiotów działających w tym sektorze. Żadna ze stron do tej pory nie podjęła działań w tym kierunku, natomiast Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie posiada instrumentów nakazujących podejmowanie przez te podmioty działań konsolidacyjnych.

Jednakże uprzejmie informuję, że mając na uwadze aktualną sytuację na rynku chmielu, w dniach 23 i 30 grudnia 2009 r. w budynku Ministerstwa odbyły się spotkania z przedstawicielami związków plantatorów oraz firm skupujących i przetwórczych. Na spotkaniach tych omawiano przyczyny i prawdopodobne skutki aktualnej sytuacji oraz podjęto próby wypracowania nowych strategii. Ponadto w dniu 13 stycznia 2010 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami największych browarów w celu omówienia sytuacji na tym rynku. Przedstawiciele branży piwowarskiej zapewнили, że do produkcji piwa w polskich browarach są wykorzystywane przede wszystkim krajowe odmiany chmielu i nie ulegnie to zmianie.

2

Poweżnic

Z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETA RZĄDU
Artur Adamczuk